

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-12-16
Besvaras senast
2020-12-30

Till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:1026 En trygg och rättssäker aktivitetsersättning

Aktivitetsersättning är en ersättning för personer mellan 19 och 29 år som till följd av varaktig sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan arbeta inom ett år. Under tiden som en person mottar aktivitetsersättning kan denne även få stöd och hjälp att återkomma till arbetsmarknaden. Under 2017 och 2018 ökade avslagen på ansökningar om aktivitetsersättning tyvärr markant, och personer med ett tidigare beviljat beslut med samma diagnos och bedömning fick nu avslag med hänvisning till att de borde kunna ta arbete någonstans på hela arbetsmarknaden – trots att utsikterna för det i praktiken är så gott som obefintliga. Inspektionen för socialförsäkringen publicerade nyligen sin rapport 2020:9 *Variationen inom aktivitetsersättningen*.

Granskningen beskriver i flera kapitel att regeringens styrning av aktivitetsersättningen över tid pendlat mellan ett fokus på jobbfrämjande aktiviteter och ett fokus som i högre grad betonar Försäkringskassans prövning av rätten till ersättning. Regeringen har även uttryckt en oro över det ökade antalet unga med aktivitetsersättning, vilket bedöms kunna ha påverkat handläggningen på Försäkringskassan.

Det undergräver respekten för vår välfärd och sjukförsäkring när det kan variera så över tid trots att det inte skett några lagändringar. Det undergräver också förutsägbarheten när samma diagnos både kan få olika bedömning över tid och kan variera geografiskt över landet. Det blir även ett övergripande problem genom hela sjukförsäkringen om antalet som går på aktivitetsersättning, sjukpenning eller sjukersättning till varje pris ska minska oaktat de personliga tragedier det kan innebära. Vi anser att denna trend måste vända och att individen och expertisen från läkarkåren måste uppvärderas. Rätten till ersättning måste bli mer förutsägbar, trygg och rättssäker. Vägen tillbaka till arbete måste gå genom stöd, tillgång till rehabilitering och möjlighet att ta små steg tillbaka i arbete, inte genom hot om utförsäkring av personer som varken läkarkår eller arbetsförmedling anser kan ta ett arbete någonstans på hela arbetsmarknaden.

Att förlora möjligheten till aktivitetsersättning kan leda till flera negativa följder som att en person exempelvis måste söka försörjningsstöd och till följd av detta även hamna i utanförskap på arbetsmarknaden. Möjligheten till aktivitetsersättning bidrar också till stöd och hjälp i form av arbetsträning eller andra typer av daglig verksamhet, vilket är betydligt bättre än försörjningsstöd.

Regeringen behöver omgående ge signaler om att denna ökning av avslag på ansökningar om aktivitetsersättning är oroande och att det måste kunna bli mer lika bedömningar av en person med samma diagnos som läkare inte bedömer kan ta ett vanligt arbete. Men om det inte räcker är vi beredda på att föreslå en förändrad lagstiftning som kan underlätta att besluten blir mer anpassade efter verkligheten. Ett genomgående problem i sjukförsäkringen är att personer ska bedömas mot teoretiska fantasijobb som inte finns. Detta är något som likt sjukpenningen också måste förändras inom aktivitetsersättningen.

Med anledning av detta vill jag fråga statsrådet Ardalán Shekarabi:

Vilka åtgärder avser statsrådet och regeringen att vidta för att skapa mer trygghet och förutsägbarhet men också en rättssäker process där personer som läkare inte bedömer kan ta ett arbete på arbetsmarknaden inom ett år slipper drabbas av ett plötsligt avslag på ansökan om aktivitetsersättning?

.....

Julia Kronlid (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren